

Užitá literatura

- Aristoteles, *Politika*, Praha 1939
- Armstrong, A. H., *Filosofie pozdní antiky*, Praha 2002
- Belejkanič, Imrich, *Pravoslávne dogmatické bohoslovie*, Prešov 1996
- Brown, Peter, *Tělo a společnost*, Brno 2000
- Frank, Karl Suso, *Dějiny křesťanského mnišství*, Praha 2003
- Hippolyt Římský, *Apoštolská tradice*, Velehrad 2000
- Isidor ze Sevilly, *Etymologie IX*, Praha 1998
- Kasper, Walter, *Teologie křesťanského manželství*, Brno 1997
- Kléméns Alexandrijský, *Pobídka Řekům*, Praha 2001
- Klement Alexandrijský, *Stromata II–III*, Praha 2006
- Kratochvíl, Zdeněk, *Prolínání světů*, Praha 1991
- Platón, *Faidón*, Praha 2000
- Plútarchos, *Proč už Pýthie nevěští ve verších*, Praha 2006
- Průběhy apoštolů. *Novozákonní apokryfy II*, Praha 2003
- Rankin, David, *Tertullianus a církev*, Brno 2002
- Spisy apoštolských otců, Praha 2004
- Tertullianus, *O hrách*, Praha 2004
- The Ante-Nicene Fathers*, Albany, Oregon USA 1997

Role muže v rodině

Pavel Raus

Anotace

Pro mnoho mužů je těžké se pohybovat v různých rolích v životě. Je pro ně snazší přijmout buď podobu silného, suverénního, nepřístupného hrdiny. Nebo naopak vystupovat jako měkký, slabý, jemný a citlivý. Důležité je, aby se muž dokázal v rámci rodiny pohybovat v různých úlohách a aby v každé roli volil vhodné způsoby jednání. V této práci se zamyslíme nad rolemi muže. Při definici roli se tato práce přidrží modifikovaného rozdělení formulovaného DeWittem.¹

Muž musí v určitém smyslu zůstat dítětem. Ve vztahu s Bohem je důležité, aby muž dokázal přijímat, nechal si pomoci, důvěřoval a nechal se vést. Pokud muž nedokáže být dítětem, nemůže skutečně dospět. A je důležité, aby si zachoval i do pozdního věku schopnost učit se, poznávat a objevovat nepoznané, vystavit se změnám, růst a začínat znovu a znovu nové věci. Je důležité, aby muž měl dost pokory, aby dokázal požádat o pomoc. Je dále důležité, aby muž byl schopen nezávislé existence jako muž. Aby poznával sám sebe a byl sám sebou. To se promítne ve všech dalších úlohách, které v rodině má. Muž se stává mužem, když převzeme zodpovědnost za sebe.² Práce předkládá několik dalších charakteristik muže formulovaných různými autory. Muž je také v roli manžela a otce. Stará se a nese zodpovědnost nejen za sebe, ale také za svoji manželku a za své děti. Konečně má muž úkoly v rámci širší rodiny a komunity v rámci společnosti a církve. Práce nakonec povzbuzuje muže k důslednějšímu zaměření svých životů na to, co je skutečně důležité, s použitím tří omylů, kterým muži propadají, tak jak je formuloval Morley.³

Annotation

It is difficult for many men to live different roles in their lives. They more easily attain one specific way of behavior, either as strong, sovereign, unapproachable hero or as soft, weak, tender and sensitive. It is, though, important that men in their families are able to acquire multiple functions and select behavior apt for the specific situations. The presented work describes various roles of man in the family. Division of roles used here is a modified systematization of the roles of man developed by DeWitt.¹

¹ DeWitt, Dave, *The Mature Man*, Grasham: Vision House 1994

² DeWitt, Dave, *The Mature Man*, Grasham: Vision House 1994

³ Morley, Patrick M., *The seven seasons of a man's life*, Grand Rapids: Zondervan 1995

Man, in a certain sense, has to remain a child. In his relationship with God, man has to be able to receive, accept help, trust, and be led. Unless man is able to be a child, he cannot really mature. And he needs to sustain, until his adult age, abilities to learn new things, to know and discover the unexplored, to open himself to a change, to grow, and be willing to start anew again and again. Man needs to be humble enough to ask for help. Man needs further to perpetuate his independent entity. He has to continuously know himself and be himself. That then permeates any additional roles which he may be exercising in the realm of family. He becomes a man when he takes responsibility for himself.² The work overviews a discussion of characteristics of a man presented by several authors. Other roles of a man are husband and father. In those roles he accepts responsibility not only for himself but for others, wife and son or daughter, as well. Finally, man has an important function in his broader family and community whether it be society or Church. The article encourages men to focus their lives onto what really matters by using the three myths formulated by Morley.³

Úvod

Jednou z nejtěřších věcí v řivotě muže je pohybovat se v různých rolích. Některé z nich jsou zcela protichůdné a vyřadují zcela odlišné přístupy. Je očekáváno, že muž bude silný, bude aktivně usilovat o dobro svých blízkých, bude se o ně starat a chránit je. Jiný je ale důležitě, aby uměl být zranitelný, něžný, jemný a citlivý. Pro mnoho mužů jsou tyto různé způsoby jednání matoucí. Mají tendenci přijmout jen jednu polohu. Jsou buď silní, suverénní a nepřístupní. Nebo jsou naopak pasivní, zřenřtilí, závislí a slabí. To, co je těžké, je dokázat se pohybovat na obou stranách spektra a navíc rozpoznat, kdy je správný řas pro to, být pevný a silný, a kdy je řas ukázat svoji něžnou a jemnou stránku.

V tomto příspěvku se zamyslíme nad rolemi, které muž hraje v rodině, kde má několik důležitých úloh. Je mužem, po svatbě se stává manželem, a pokud má děti, je otcem, ale tím jeho role zcela nekončí. Můžeme přidat roli dítěte, protože tím je v každém stupni své dospělosti ve vztahu k nebeskému Otcovi. A má také svoji roli v řirší rodině. Dave deWitt⁴ předložil model vývoje muže od chlapce přes muže, manžela a otce až k tomu, co označuje jako patriarchy, tedy muž, který má svoji úlohu v řirší rodině. Přestože budeme definovat jednotlivé úkoly muže odlišně, přidřžeme se podobného rozdělení rolí muže, jaké je formulováno v této práci.

⁴ DeWitt, Dave, *The Mature Man*, Grasham: Vision House 1994

Přestože je našim řematem role muže v rodině, zastavíme se nejprve u určitých úkolů muže před tím, než založí rodinu. Jsou to role dítěte a muže, které ho provázejí celým zbytkem řivota a předurčují do velké míry jeho chování v rodinných vztazích.

1. Dítě

Víme, že jsme Božími dětmi. A muž, přestože je dospělý, zůstává dítětem ve vztahu s Bohem. Jsou proto okamžiky, kdy sám potřebuje oporu a pomoc od někoho větřřho, než je sám.

Prvním důležitým úkolem muže je být dítětem. Muž musí umět být dítětem. Ježiř řekl, „*Amen, pravím vám, kdo nepřijme Boží království jako dítě, jistě do něho nevejde.*“⁵ Jsou určité kvality dítěte, které jsou nezbytné, abychom mohli být součástí Božího království.

Mezi typické rysy dítěte patří jeho bezbrannost, odkázanost na vnějši pomoc. Dítě si nechá pomoci. Dítě je důvěřivé, všemu věří, což je důležitá kvalita proto, aby se nechalo vést. Patrně proto je to tak striktní požadavek pro řřislušnost k Božímu království. Dítě umí přijímat. Dítě umí přijít a požádat o něco, co potřebuje. Být dítětem je cesta k dospělosti. Dospělým nemůžeme být, dokud nedokážeme být dítětem.

Dítětem je snadné být, když jsme malí. Tehdy je to nezbytnost. Je to ale těžší, když nám je třicet, čtyřicet nebo padesát. Vyřaduje to mnoho pokory. Ale je to také realita, protože jsme stále v určitých aspektech závislí na Bohu. A i dospělý muž si potřebuje zachovat schopnost se učit nové věci, poznávat a objevovat nepoznané, vystavit se změnám, růst a začínat znovu a znovu nové věci.

Mnohdy máme představu o muži, který je jako John Wayne, pevný, hrdý, nepokoreň, silný, tvrdý, nezávislý, neústupný a vždy neporazitelný. Nikdy neukáže svou slabost. Pravý muž musí být ale také natolik silný, že se nebojí ukázat svoji slabost. Na druhých mu záleží tolik, že dokáže požádat o pomoc. Rozpozná, kdy být silný a pevný, a kdy je řas se pokorit a řestně ukázat svoji slabost.

Transakční analýza⁶ také hovoří o kombinaci několika částí naší osobnosti: dítě, dospělý a rodič. Zdravé jednání, podle Harrise, nespočívá ve schopnosti být jenom jednou, vyšři a zralejši z nich, ale naopak v jejich vzájemné vyváženosti. Zdraví osobnosti spočívá ve schopnosti přepínat každou z těchto částí tak, aby byly přiměřené různým situacím v řivotě. V jistém smyslu je něco podobného již v Bibli, když žádá, aby dospělí muži – učedníci – dokázali být za určitých okolností dětmi. Stejně tak tedy dospělý muž nesmí ztratit určité aspekty dětství, které ve vztahu s Bohem jsou nepostradatelné.

⁵ Mk 10,15 ⁶ Harris, Thomas A., *Já jsem OK, ty jsi OK*, Praha: Pragma 1997

Muži, kteří zapomněli nebo nikdy nebyli dětmi, mohou zápat v několika oblastech:

- budou se pokoušet všeho vyprodukovat sami ze sebe
- ponesou neúměrná břemena, pod nimiž klesají, ale nenechají si pomoci
- nedokáží se nechat vést – nikdo nemůže mluvit do jejich života – jsou samostatní, naprostí individualisté, usilují o nezávislost za každou cenu
- nikdy neukáží svoji slabost – nedokáží se omluvit, nepřiznají chybu
- nikdy nikoho nepustí blíže k sobě
- mají neustále problém s autoritami, těžko snášejí, když je někdo nad nimi

Být dítětem pro muže znamená:

- důvěřovat Bohu a nebat se, protože se opírá o silnějšího ochránce
- modlit se a předkládat své starosti a břemena Bohu (Fp 4,6–7)
- pravidelně hledat pomoc, oporu a sílu u Boha ve ztišení
- mít odvahu vstupovat do nových situací
- nežít z deficitu, ale dávat z plnosti toho, co získal od Boha

Jakkoli můžeme být pokročilí věkem, stále potřebujeme svého otce, nebeského Otce. A ve vztahu s Ním jsme stále jeho děti závislé na Ném ve všem důležitém.

2. Muž

Stále ještě nemluvíme o muži v rodině. Muž se ve skutečnosti v této fázi odděluje od své původní rodiny. Ale to, jak muž zvládá tyto dvě předchozí fáze, tedy možnost být dítětem ve své původní rodině a poté opustit tuto rodinu, výrazně v budoucnu ovlivní jeho chování v jeho vlastní rodině. Apoštol Pavel o tom hovoří, když říká: „*Dokud jsem byl dítě, mluvil jsem jako dítě, smýšlel jsem jako dítě, usuzoval jsem jako dítě; když jsem se stal mužem, překonal jsem to, co je dětské.*“⁷ Pavel chce říci, že přichází čas, kdy musíme dozrát. Je důležité, aby muž byl schopen nezávislé existence jako muž. Aby poznával sám sebe a byl sám sebou. To se promítne ve všech dalších úlohách, které v rodině má.

Stejně muž nemůže být celý život jen dítětem. Očekává se od něho více. Musí dospět a vzít zodpovědnost za sebe. Smith⁸ charakterizuje rozdíl mezi chlapcem a mužem tím, že chlapec je ten, kdo bere, zatímco muž je tím, kdo dává. Rozdíllem dospělosti oproti nedospělosti je, že člověk jenom nepohlcuje a neabsorbuje, ale sám produkuje a nabízí druhým. Dokáže dávat a starat se o druhé.

⁷ 1K 13,11

⁸ Smith, Don, Master Craftsman, Muskegon: Bridge to Life 2003, 9

Muž se nejprve musí naučit dávat sám sobě jako zralý nezávislý jedinec, pak dává své ženě jako manžel a svým dětem jako otec a nakonec dává sám sebe širší rodině. Přijímání dítěte je důležité a má stále své místo v životě dospělého muže. Ale pro zralost už nestačí stále jen přijímat, je potřebné se sám starat a vydávat.

Mnozí muži:

- se nestarají sami o sebe
- nerozumějí sami sobě
- nevědí, kam směřují
- utíkají před sebou a před zodpovědností
- hledají snadné úniky
- nechtějí dospět, raději žijí ve světě iluzí
- nechávají druhé, aby se o ně starali
- nejsou ochotni se změnit, i když je změna nezbytná

Otázka charakteristik muže a mužství je dnes hodně kontroverzní a zpolitizovaná. Je skutečnost, že být mužem se silnými mužskými vlastnostmi není dnes příliš snadné. Muži mají tendenci neukazovat, co patří jejich přirozenosti, nebo si v tom nechtějí jistí. Mnoho mužů prožívá zmatek v tom, co znamená být mužem. Co tedy muže charakterizuje?

Charakteristiky muže:

- má cíl a poslání – ví, kam jde a co má na tomto světě hodnotu
- charakter – přesvědčení, spolehlivost, věrnost, stálost

Lewis⁹ charakterizuje mužství jako odmítnutí pasivity a přijetí zodpovědnosti. Muž je ochoten vést a usiluje o „vyšší odměnu“. K jeho charakteristikám patří přesně formulované ideály.¹⁰ Mezi tyto ideály patří deset kvalit, kterými jsou: loajalita, sloužící vůdce, laskavost, pokora, čistota, čestnost, schopnost se ukáznit, schopnost v něčem excelovat, poctivost a vytrvalost.¹¹ Lewis se dále zabývá rituály, ceremoniemi, které souvisejí s formováním muže jako rytíře v klíčových okamžicích jeho vývoje. Mezi tyto mezníky patří přechod do dospívání, maturita, promoce a svatba. Každá taková změna má být potvrzena komunitou, rodinou a církví. Zdá se, že Lewis dobře vystihl nadčasovou vizi pro muže, která se dnes často vytrácí a důsledkem je zmatek v otázkách mužství a v identitě mužů.

⁹ Lewis, Robert, Raising a modern-day knight, Wheaton: Tyndale House 1997, 51–56

¹⁰ Lewis, Robert, Raising a modern-day knight, Wheaton: Tyndale House 1997, 15

¹¹ Lewis, Robert, Raising a modern-day knight, Wheaton: Tyndale House 1997, 69–70

McDonald¹² považuje pro muže za nezbytné zvládnout několik oblastí, se kterými mnozí muži zápasí a ve kterých potřebují nalézt řešení pro svůj konkrétní život. Tyto oblasti jsou intimita, sexualita, nalézt otce, vypořádat se s pocity, dokázat utvářet blízká přátelství, vyrovnat se s prohrami ve vlastním životě, naučit se, co očekává jeho žena, zvládnout sám sebe a naučit se čistší signály počínajících problémů a rozřešit svoji minulost, přítomnost a budoucnost. Muž si také potřebuje uvědomit důležitost svého charakteru, nalézt místo práce a vědomě přemýšlet o odkazu, který zachovává dalším. McDonald zde vytyčuje směr pro muže. S velkým porozuměním pro otázky, se kterými muži žijí, poskytuje mužům mapu jejich vnitřního světa a pomáhá jim nalézt spojení s vnějším skutečným světem. Přestože začíná u osobních soukromých myšlenek, pomáhá mužům nalézt místo uprostřed reálného života a skutečných vztahů.

DeWitt¹³ hovoří o tom, že aby proběhla změna chlapce v muže, musí muž opustit rodiče, být schopný aktivně ovládat sám sebe tím, že se naučí pracovat a také odpočívat, musí svůj život podřídít hodnotnému poslání, kterému zasvětil svůj život, a musí se jako kněz setkat a žít s Bohem. Takový muž namísto chaosu vytváří životodárný řád, který posléze může přerůst ve zralost. DeWitt, podobně jako Lewis, začlenil do charakteristik mužů spirituální stránku, kterou je transcendentní schopnost přesáhnout sebe a řídit svůj život určitým směrem, žít pro něco, co ho přesahuje.

Každý z těchto tří autorů pojal obsah toho, co znamená být mužem, z jiného úhlu pohledu. Zdá se, že se jejich závěry ale dobře podporují a poskytují plastičtější obraz role muže. Muž se odlišuje od chlapce tím, že se rozhodl stát na svém místě a neunikat před sebou a postavil se vyzvám ve svém životě. Naučil se žít v souladu s vnitřními silami, které k němu patří, a zvládá je tak, že slouží nejlepším zájmům jeho samého, ale i druhých kolem něho.

Ať už rozumíme charakteristikám muže jakýmkoli způsobem, to, že dozrál do této fáze vnitřního vývoje, rozhodne o tom, jak budou vypadat jeho následující role v rodině.

3. Manžel

Další rolí muže je jeho úloha v manželství. Muž přebírá zodpovědnost nejen za sebe, ale také za další. Muž už není sám. Má závazek vůči své ženě a vůči Bohu.

První verš v Bibli, který hovoří o manželství,¹⁴ ukazuje, že poté, co chlapec opustil rodiče a tím dospěl v muže, má přilnout ke své manželce.

¹² McDonald, Gordon, When Men Think Private Thoughts, Nashville: Thomas Nelson Publishers 1997

¹³ DeWitt, Dave, The Mature Man, Grasham: Vision House 1994, 23–105 ¹⁴ Gen 2,24

Přilnutí znamená vytvořit velmi hluboký, blízký vztah. Manželství není jen společensko-ekonomická instituce ani to není jenom inkubátor pro růst dětí. Manželství je vztah. Je to jedinečný, unikátní vztah, který je nejen těsný, ale i blízký. Někteří muži ho zakoušejí jen jako těsný, svazující vztah, který je škrtí a z něhož hledají únik. Pro mnohé muže je překvapením, že se musí v manželství učit blízkosti. Zvláště pokud to nezakusili doma ve vlastní rodině, je to zcela nová oblast, ve které se musí učit pohybovat a rozumět jeho zákonitostem. Pro mnoho mužů to není samozřejmost. Ale pro muže, který před Bohem přijal zodpovědnost sám za sebe a naučil se starat sám o sebe, je přirozeným dalším krokem naučit se starat o někoho dalšího.

Mnozí muži zápasí s vlastní tendencí vyhýbat se zodpovědnosti. Je pro ně snazší nechat věci na manželce, aby se ona postarala o děti, vyřizovala věci na úřadech, platila poukázky a spravovala kapající vodovodní kohoutek. Ve skutečnosti se u takového muže projevuje, že je stále chlapcem a vyhýbá se svým zodpovědnostem. Kromě toho, že to je velké břemeno pro jeho ženu, je to důležitá oblast, ve které potřebuje růst a nenechávat pohodlně svoji ženu, aby se o něho starala. Žena, jejíž manžel s ní má blízký vztah, a přitom se nevyhýbá své zodpovědnosti, bude prožívat vztah s ním jako velkou úlevu, i když tím ještě není dovršeno vše, co má muž dělat.

Muž nemá usilovat o nadřazenost. Není jeho věcí, aby se pokoušel k něčemu takovému svoji ženu přimět. Je zajímavé, že v biblickém oddílu, který popisuje model partnerského vztahu manželů, v Ef 5,21–33, se vůbec nehovoří o nadřazenosti, ale o podřízenosti. Té je možné dosáhnout jedině na základě dobrovolného svobodného rozhodnutí. Pokud muži zneužili svého postavení, které jim Bible dává, „zklamali důvěru své ženy a selhali v samotném jádru svého mužství.“¹⁵ To, o čem se však hovoří v textu Efezským, je to, že muž má svoji ženu milovat, má se za ni obětovat, má ji rozvíjet, má se o ni starat, pečovat o ni a má ji chránit.

Muž má chránit svoji manželku:

- před kritikou druhých – příbuzných, známých a dalších osob
- před její vlastní tendencí k podceňování sebe a nedostatečnému vědomí hodnoty
- před přetížeností, únavou, ztrátou motivace a frustrací
- před její opuštěností – muž má otevřít sebe a dovolit ženě se přiblížit a okoušet blízkost
- před ní samou – jejím perfekcionismem, přílišnou zodpovědností
- duchovně – modlit se za ni a zápasit za ni

¹⁵ Weber, Stu, Tender warrior, Sisters: Multnomah 1993, 92

Muř má dŕležitŕ ũkol ve vztahu ke svŕ ženŕ, kterŕ je pŕirovnŕn k ũkolu Jeřize ve vztahu k cirkvi. Takovŕ ũkol je nemořnŕ pro muře, kterŕ je:

- tvrdohlavŕ
- neũstupnŕ
- sobeckŕ, soustředŕnŕ jen na sebe
- pohlcenŕ sŕm sebou
- usiluje o nezávislost za kařdrou cenu
- nemá zŕjem o svoji řenu
- je tvrdŕ, nemilosrdnŕ, necitlivŕ, bez porozumŕnŕ
- vyhŕbŕ se svŕ zodpovŕdnosti
- utikŕ pŕed sebou

Muř mŕ ve svŕ ũloze manřela vytvoŕit blizkŕ vztah s manřelkou, mŕ pŕevzŕt svoji zodpovŕdnost, mŕ se starat, rozvijet a chrŕnit svoji řenu.

4. Otec

Dŕležitŕm ũkolem muře, kterŕ mŕ dŕti, je otcovstvŕ. Pokud muř pŕivede na svŕt dŕtŕ, nemŕže se tomuto ũkolu vyhnout ani fyzicky, ani emocionŕlnŕ. Muři by si mŕli bŕt vŕdomi toho, jak dŕležitŕ je role otce v řivotŕ jejich dŕti. Otec mŕ ohromnou moc.

Bible dŕvŕ muřŕm nŕkterŕ dŕležitŕ instrukce. Kol 3,21: otec nemŕ provokovat dŕti, mŕ dbŕt na to, aby si nezoufal, tedy mŕ je neponiřovat, neurŕzet, nedeptat je. Ef 6,4: otec nemŕ drŕdit dŕti, vyvolŕvat jejich odpor a hnŕv (tŕm, ře zvlŕdne svŕj hnŕv a mŕ s nimi trpŕlivost), mŕ se dŕtem vŕnovat, vychovŕvat je a vŕst je. Dt 6,6-7: otec mŕ duchovnŕ dŕti vŕst, vysvŕtlovat jim a vyprŕvŕt jim, mŕ bŕt modelem a pŕikladem v situacŕch kařdodennŕho řivota.

Muř ve svŕ roli otce mŕ tŕi dŕležitŕ ũkoly:¹⁶ vztah, vedenŕ a vzor. Otec vytvŕrŕ jeden z nejdŕležitŕjřŕch vztahŕ v řivotŕ svŕho syna nebo dcery. Je dŕležitŕ, aby tento vztah byl blizkŕ, svobodnŕ a zdravŕ. Je dŕležitŕ, aby otec pustil svŕe dŕti k sobŕ, aby jim ukŕzal, kŕm je, a aby dŕti mohly mŕt tolik dŕvŕry, ře mohou polořit jakoukoli otŕzku. Prŕvŕ v rŕmci takovŕho vztahu se v dŕtstvŕ utvŕrŕ a dozrŕvŕ osobnost kařdŕho jedince.

V tomto vztahu je ale otec takŕ autoritou. Jedna z prvnlch zkuřenosti s autoritou otce pŕedurŕi postoj k autoritŕm v dalřŕm řivotŕ. Je proto cennŕ, kdŕř je otec jako autorita pŕstupnŕ, citlivŕ a mŕ porozumŕnŕ. Takŕ ale je dŕležitŕ, ře otec poskytne vedenŕ, vŕ, co jeho dŕtŕ prořivŕ a s řim zŕpasŕ, a pomŕže mu nalŕzt jeho vlastnl cestu. Jsou vŕci, kterŕ je tŕeba vysvŕtlit, jinak budou jeho dŕti řŕt ve zmatku, s pocitem, ře svŕt je nebezpeĉnŕ mŕsto, kterŕmu nerozumŕjŕ.

¹⁶ Raus, Pavel, Role otce v rodinŕ, Sbornŕk pŕednŕřek konference Zdravŕ rodŕčovstvŕ: otcovstvŕ, Brno: GENAP 2004, 55-56

Otec je takŕ vzorem, pŕikladem. Svŕm pŕikladem ukazuje, jak dŕlat rŕznŕ vŕci. Modeluje řivotnl dovednosti. Otec vyuĉuje a pomáhŕ dŕtem nauĉit se tomu, co on sŕm poznal. Pomŕhŕ dŕtem samotnŕm, aby si osvojlly pod jeho ochranou a s jeho trpŕlivou podporou rŕznŕ nezbytnŕ dovednosti. Otec je pŕikladem, kterŕ dŕti mohou nŕsledovat.

Bŕt svŕdkem formovŕnŕ vlastnlch dŕtŕ a doprovŕzet je na jejich vlastnl cestŕ k dospŕlosti je velklm dobrodruřstvŕm. Je to patrnŕ jeden z nejdŕležitŕjřŕch ũkolŕ, kterŕ mŕ muř splnit, a jedna z nejvŕznamnŕjřŕch rolŕ, do kterŕch mŕ dorŕst. Nenŕ to vřak jeřtŕ role poslednl. Dalřŕ rolŕ je podŕl muře na podporŕ a formovŕnŕ členŕ jeho řiřŕ, mnohageneraĉnl rodiny.

5. Muř v řiřŕ rodinŕ

Muř mŕ takŕ v pozdŕjřŕm vŕku dŕležitŕ ũkol v řiřŕ rodinŕ – se sourozenci, jejich dŕtmi, bratřanci, sestřenicemi, s partnery svŕch dŕtŕ a s vnouĉaty, s rodinnŕmi pŕŕteli. V tŕto roli muř takŕ poskytuje svŕe zkuřenosti a moudrost v rŕmci komunity ve spoleĉnosti a v cirkvi, kam patŕr.

Robert Hicks¹⁷ popisuje vŕvoj muře s pomocŕ řesti hebrejskŕch vŕrazŕ. O tŕto fŕzi v řivotŕ muře hovoŕrŕ jako o moudrŕm muři (hebrejsky *zŕkŕn*). Je to muř, kterŕ je pokroĉilŕho vŕku, ale neodŕšel na odpoĉinek, a naopak aktivnŕ se angařuje v řivotech lidŕ kolem sebe – slouřr jim, starŕ se o nŕ, je pŕikladem a konstruktivnŕ pŕiřpŕvŕ komunitŕ, ve kterŕ řije.

Dneřnl skuteĉnostŕ ĉasto je, ře muři v pozdŕnŕm vŕku jsou unavenŕ, vyĉerpanŕ, zklamanŕ a prŕzdnl. Ćlovŕk v tomto vŕku mŕ ale trochu jinŕ pohled na řivot, kterŕ je dŕležitŕ pro mladřŕ generaci. Je zdravŕ, kdŕř mladŕ lidŕ, kterŕ vstupujŕ do dospŕlosti, jsou konfrontovŕnŕ s tŕm, jak řivot a vnŕmŕnŕ toho, co je dŕležitŕ, vypadŕ v zŕvŕru dospŕlosti. Lidŕ v pokroĉilŕm vŕku majŕ jinŕ vŕdomŕ hodnot a rozumŕjŕ dŕbŕe tomu, ře mnohŕ z toho, za řim se dnes řeneme, ve skuteĉnosti za to nestojŕ. řalmista hovoŕrŕ o muři, kterŕ i v pokroĉilŕm vŕku, v ředŕnŕch, zŕstal spravedlivŕ, je pevnŕ ve svŕm vztahu s Bohem, zŕstal svŕřŕ a nese ovoce.¹⁸ Je to ĉas, kdŕ je dŕbŕ nabŕdnout svou zralost a moudrost druhŕm v řiřŕ rodinŕ.

Muř v tomto obdobŕ vytvŕrŕ zŕzemŕ, nabízí svŕj zŕjem a podporu a muře kompenzovat u dŕti nŕkterŕ nedostatky na stranŕ jejich rodiĉŕ. Raus¹⁹ ve svŕm vŕzkumu o roli otce zaznamenal pŕpady nŕkolika lidŕ, kterŕ vyrŕstali v rodinŕ, kde jejich otec selhal. Zajŕmavŕ bylo, ře muř, kterŕ na nŕ ale mŕl velklŕ vliv, byl jejich dŕdŕeĉek. Na nŕho vzpomŕnali s ũctou a byl pro nŕ vzorem muře prostŕ proto, ře se angařoval v jejich řivotŕ a mŕl o nŕ zŕjem. Starřŕ muř

¹⁷ Hicks, Robert, The masculine journey, Colorado Springs: Navpress 1993

¹⁸ ř 92,13-15

¹⁹ Raus, Pavel, Role otce: vŕzkumnŕ zprŕva, Bratislava: SEN 1999, 18

může být nesmírně významný jako podpora a povzbuzení pro mladší muže, kteří procházejí mnoha zápasy a nesou mnohá břemena. Někdy stačí, aby jim řekl, že je to normální, protože tam byl také, a aby je povzbudil tím, že jim řekne, že se to dá zvládnout.

Omyly mužů o tom, co se od nich očekává

Mnoho „dobrých“ mužů se domnívá, že splnili svoji povinnost vůči rodině, když ji zabezpečí materiálně. Patrick Morley²⁰ uvádí tři mýty, omyly, kterých se muži dopouštějí, které jsou ale v rozporu se skutečností.

První omyl je, že „měřítkem úspěšnosti v životě je to, že něčeho dosáhnu v zaměstnání.“ Mnoho „dobrých“ mužů žije pro práci. Jsou zodpovědní a vytvářejí práci. To je jistě cenné. Mohou ale zapomenout na to, co Morley nazývá pravda číslo 1, že „úspěch znamená více – je to zvládnutí vyváženosti mezi prací, manželstvím, otcovstvím, zabezpečením rodiny a následováním Krista“. Je skutečností, že mnoho zaměstnání a firem nakonec bude fungovat bez nás mužů, ale to, co nebude nikdy fungovat bez nás, je naše rodina. Je to naše rodina, kde jsme nepostradatelní, ne naše zaměstnání. A dále Weber²¹ mužům připomíná, že „pokud máte rodinu, ta je vašim prvním zaměstnáním“.

Druhým omylem je, že „všechno tohle dělám jen pro svoji rodinu.“ To je častá omluva, když muž čelí konfliktům mezi požadavky zaměstnavatele a rodinou. Pravda číslo 2 je, že „naše rodiny nezajímá náš vlastní úspěch v zaměstnání, naše postavení a peníze – chťejí nás.“ Role muže v rodině je v tom, že má zabezpečit své blízké, ale není to jen to. Je třeba, aby nejen zabezpečil, že je dost prostředků na kontě v bance, ale aby pečoval o to, aby byl dost vysoký kredit na emocionálních útech členů jeho rodiny, manželky a dětí. K tomu dojde jen tak, že s nimi bude trávit čas, bude s nimi hovořit, bude s nimi mít trpělivost, bude o ně mít upřímný zájem, bude jim dávat sebe. Weber²² napsal, že „domnívat se, že zabezpečení je omezeno jen na poskytnutí jídla, oblečení a úkrytu, je stejné jako zaměnit sex za lásku.“

Omyl třetí je, že „peníze vyřeší všechny mé problémy.“ Na to Morley odpovídá pravdou číslo 3: „Za určitou mezí peníze přináší více problémů, než jich vyřeší.“ Je důležité rozumět smyslu peněz, kterým není, aby nám zaručovaly bezpečí, ale abychom jimi budovali Boží království.

Domnívám se, že není nic horšího a definitivnějšího a pro děti a manželku nic beznadějnějšího než muž, který to ve své rodině vnitřně vzdal. Muž, který rezignoval na to, aby zápasil před Bohem za to, aby byl „mužem podle srdce Božího“ pro své nejbližší, vyvolává zoufalství, bezmoc a hněv v těch, o které se má starat. Weber²³ napsal, že ve své péči o rodinu „sklouzáváme k věcem, které jsou vidět, a přitom je to právě neviditelný svět, svět ducha, svět vztahů, o který bychom měli pečovat.“ Pokud, muži, nevíte, jestli se vám daří investovat do toho správného světa, zeptejte se manželky a pozorujte své děti. Pokud jsou spokojeni, vyrovnaní a mají naději, i když to neznamená, že nemají zápas, nejsou unavení a občas bezradní, ale nakonec žijí s nadějí, pravděpodobně investujete na správných místech. Pokud jsou zoufalí, nemohou se pohnout z místa, život je drtí, pak možná bude potřebné zvážít, zda není dobré něco změnit.

Weber²⁴ říká: „Ten, kdo se skutečně stará o svoji rodinu, sedí večer u postele své dcery, když už světila zhasla, a říká si: Jak bych si přál, abys byla ženou, kterou tě Bůh chce mít. Muž, který skutečně pečuje, sedí u ohniště v létě se svým synem a naslouchá jeho snům a myšlenkám a řekne mu: To jsou dobré myšlenky. Jsem s tebou, můj synu! Ten, kdo skutečně má rád svoji rodinu, si ráno sedne se svou ženou u šálku kávy a uvažují spolu o tom, co každý z nich prožívá, kam teď jdou a co potřebují jejich děti.“ Taková je role muže v rodině. □

Literatura

DeWitt, Dave, *The Mature Man*, Grasham: Vision House 1994

Harris, Thomas A., *Já jsem OK, ty jsi OK*, Praha: Pragma 1997

Hicks, Robert, *The masculine journey*, Colorado Springs: Navpress 1993

Lewis, Robert, *Raising a modern-day knight*, Wheaton: Tyndale House 1997

McDonald, Gordon, *When Men Think Private Thoughts*, Nashville: Thomas Nelson Publishers 1997

²⁰ Morley, Patrick M., *The seven seasons of a man's life*, Grand Rapids: Zondervan 1995, 55–95

²¹ Weber, Stu, *Tender warrior*, Sisters: Multnomah 1993, 25

²² Weber, Stu, *Tender warrior*, Sisters: Multnomah 1993, 24

²³ Weber, Stu, *Tender warrior*, Sisters: Multnomah 1993, 24

²⁴ Weber, Stu, *Tender warrior*, Sisters: Multnomah 1993